

ZIMMERMANN, R., 1934: Zur Fortpflanzungsbiologie der Grosse Rohrdommel, *Botaurus stellaris*. – Mitteilungen des Vereins sächsischer Ornithologen. Bd. 4: 129.

ZINK, G., 1958: Vom Zug der Grosse Rohrdommel (*Botaurus stellaris*) nach der Ringfunden. – Vogelwarte Bd. 19: 243.

Manuskriptet modtaget 12. feb. 1972.

Forfatterens adresse: Ellinorsvej 1, 2920 Charlottenlund.

Efterårstrækket af vadefugle (*Charadrii*) ved Blåvandshuk 1963-1971

Af

HANS MELTOFTE, STEFAN PIHL og BENT MØLLER SØRENSEN

(With a Summary in English: *Autumn Migration of Waders (Charadrii) at Blåvandshuk, W. Jutland 1963-1971.*)

Meddelelse nr. 10 fra Blåvand Fuglestation.

INDLEDNING

Hermed fremlægges otte års trækobservationer (1963-1971, undtagen 1967) fra juli til oktober af vadefugle fra Blåvand Fuglestation. Materialet er sammentalt og beregnet af THOMAS KIØRBOE, HANS MELTOFTE, HENNING NOER, KNUD PEDERSEN, STEFAN PIHL, SVEND RØNNEST og BENT MØLLER SØRENSEN. Observatørerne på stationen gennem længere tid i perioden de

pågældende år har været JAN EDWARDSSEN (1964), ERIK KRAMSHØJ (1965), HANS MELTOFTE (1971), ARNE MØLLER (1963 og 1966), HENNING NOER (1968), SVEND RØNNEST (1970) og BENT MØLLER SØRENSEN (1971). Et stort antal andre observatører har virket ved stationen i kortere perioder. JØRGEN RABØL takkes for hjælp under udarbejdelsen af manuskriptet.

Tabel 1. Trækket af de resterende 18 vadefuglearter i fugle pr. time \times 10 i 5-dages perioder 1963-1971. (+ = $<$ 0,005 pr. time).

Table 1. Number of migrating birds per hour multiplied by 10 in 5-days periods 1963-1971. + means $<$ 0.005 bird per hour.

Aktiviteten i hver 5-dages periode: <i>Observation activity in each 5-day period</i>	JULI						AUGUST						SEPTEMBER						OKTOBER					
Antal observationsår <i>No. of observation years</i>	4	4	4	6	7	7	7	8	8	8	8	8	7	7	7	8	8	8	8	7	7	8	8	7
Antal observationsdage <i>No. of observation days</i>	19	19	20	28	33	42	35	36	38	38	38	40	33	34	34	36	38	39	38	31	31	35	33	34
Antal observationstimer <i>No. of observation hours</i>	62	67	69	117	164	225	203	179	160	145	165	129	109	115	112	121	143	186	124	95	103	133	100	101
<i>Vanellus vanellus</i>	0,5		0,7	0,4	1,9	+	0,1						0,2	0,5					0,4	0,7	1,7	17,0		
<i>Charadrius dubius</i>										0,2														
<i>Charadrius alexandrinus</i>	0,2		0,1		+	0,1	0,2	0,1	0,2															
<i>Eudromias morinellus</i>							0,1			0,1									0,1					
<i>Gallinago gallinago</i>				0,1	1,5	0,6	0,4	0,2	4,8	0,7	0,4			0,3	0,2	0,5	0,1	0,1	0,5		0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Scolopax rusticola</i>																					0,1	0,1		0,1
<i>Limosa limosa</i>							0,2				0,1													
<i>Tringa hypoleucos</i>			0,3	0,7	1,1	1,4	1,5	1,1	0,8	1,6	1,3		0,6	0,4			0,1		0,2					
<i>Tringa glareola</i>				0,4		0,2	0,5		0,3	0,1	0,2		0,3			0,1								
<i>Tringa ochropus</i>				0,2		0,6	0,1	0,1		0,1														
<i>Tringa erythropus</i>	0,2	0,2		0,2	0,8	0,2	1,9	1,7	0,6	1,2	0,6		0,5	0,6	0,7									
<i>Tringa nebularia</i>	2,9	3,1	2,0	1,3	3,5	8,1	22,6	7,2	5,1	1,6	4,7	3,9	0,7	0,3	1,1		0,1			0,4				0,1
<i>Calidris maritima</i>							0,1	0,2		0,2					0,1		0,1	0,2	0,3	0,5	0,4	0,8	0,4	
<i>Calidris minuta</i>			0,1	0,5	1,0	0,2	0,9	0,4	1,2	0,8	0,2		0,7	0,4	1,2	0,4	0,4			0,4				1,1
<i>Calidris temminckii</i>			0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,3														
<i>Calidris minuta/temminckii</i>			0,2	0,4	1,2	0,4	0,3	0,2	0,1															0,1
<i>Calidris ferruginea</i>			0,9	2,9	7,2	2,0	3,7	0,4	2,7	2,2	0,6		0,9	1,2	1,0	0,1		0,1	0,1					
<i>Philomachus pugnax</i>	2,4		0,7	0,4	0,6	2,6	1,5	3,9	2,1	1,3	2,0	0,5	1,1	1,0	0,5	0,1	0,1	0,1						0,1
<i>Recurvirostra avosetta</i>	0,5							0,2		1,1							0,5			0,1				0,4

MATERIALE OG METODE

Beregningerne er foretaget således, at hele perioden er opdelt i 5(6)-dagesperioder (hver måned i 6 perioder), og samtlige observationstimer og iagttagne trækkende fugle sammentalt. Antal trækkende fugle pr. time er herefter beregnet for hver periode. Histogrammer er fremstillet for de 12 almindeligste trækkende arter (Fig. 1-3), og de resterende 18 registrerede trækkende arter er sammentalt i tilsvarende perioder og opstillet i Tabel 1 (fugle pr. time $\times 10$). I Tabel 1 er tillige anført, hvor mange af årene de enkelte perioder er repræsenteret, samt det totale antal observationsdage og -timer i disse. Det samlede antal optalte trækkende individer pr. år er for hvert art sammenstillet i Tabel 2. En direkte sammenligning af individantal og observationstimer er her ikke mulig, da observationstimerne fordeler sig ulige de forskellige år.

Der er medtaget observationer fra alle døgnets lyse timer, men observationer fra de første 3 timer efter solopgang er langt overvejende.

I denne artikel er oprindelsen af trækket, dets afhængighed af vejrfaktorer og døgnrytme m. v. ikke analyseret.

Den valgte metode bevirker, til forskel fra en gennemsnitsberegning af de enkelte dages fugle pr. time, at år med stort observationstimeantal kommer til at dominere. Da der er en klar tilbøjelighed til, at de »gode vadefugleår« også er de år, der er blevet observeret mest, bliver resultatet, at disse tages for mest repræsentative for de enkelte arters træktid. Samme forhold gør sig gældende for de enkelte 5-dagesperioder, hvor dage med stort træk (også flere observationstimer) dominerer det resulterende antal fugle pr. time.

BEMÆRKNINGER

Det ses, at de mere kystbundne og delvis dagtrækkende arter er bedst repræsenteret. Det antages at en del mindre kystbundne, men delvis dagtrækkende arter, i lighed med mange andefugle, benytter den direkte trækvej fra de store vestjyske rasteplasser til Hø Bugt og Vadehavet indenom Blåvand.

For flere arter ses et primært maksimum i de gamle fugles træktid omkring månedskiftet juli-august og et sekundært i ungfugletræktiden efter midten af august. I denne forbindelse forekommer det markante fald i trækket af Strandskade (*Hæmatopus ostralegus*) i 4. periode af august besynderligt, da unge og gamle Strandskader trækker sammen (THELLE, TH., 1970, D. O. F. T. 64: 229-247).

Det betydelige træk af Stor Regnspove (*Numenius arquata*) i primo juli, består formentlig af adulte hunner og ikke ynglende ungfugle.

Den eneste art, som ikke er medtaget i opstillingerne, er Thorshane (*Phalaropus fulicarius*). Der foreligger flere af årene en del iagttagelser af denne art ved Blåvandshuk, alle i oktober måned og i forbindelse med vestenstorme. På grund af denne specielle optræden og da det syntes ret tilfældigt om de iagttagne fugle registreredes som »trækkende« eller rastende på stranden, har vi ment at behandlingen af denne art bør falde sammen med de øvrige stormdrevne arter.

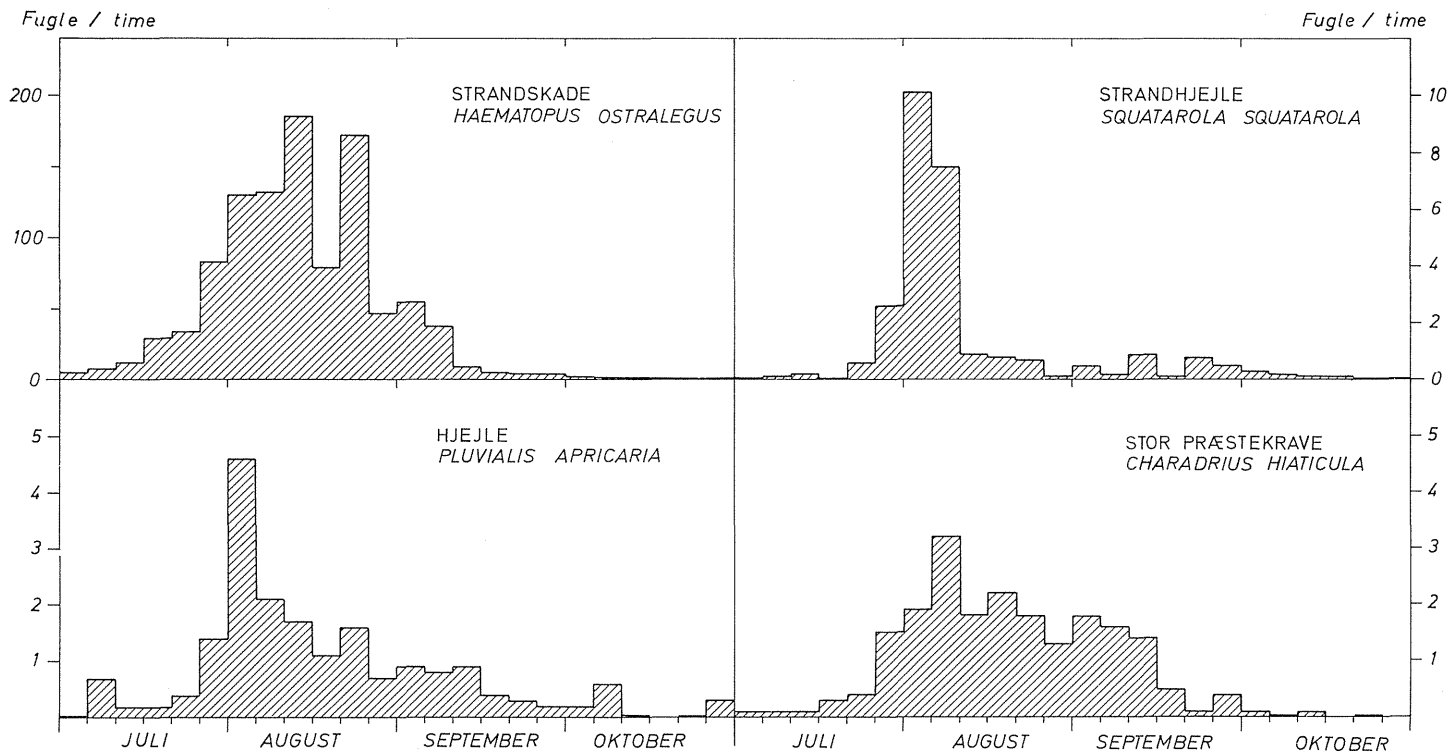

Fig. 1. Trækket af Strandskade, Strandhjejle, Hjejle og Stor Præstekrave. Antal fugle pr. time i 5-dages perioder 1963-1971.

Fig. 1. Number of migrating birds per hour in 5 days periods 1963-1971. Oystercatcher, Grey Plover, Golden Plover, and Ringed Plover.

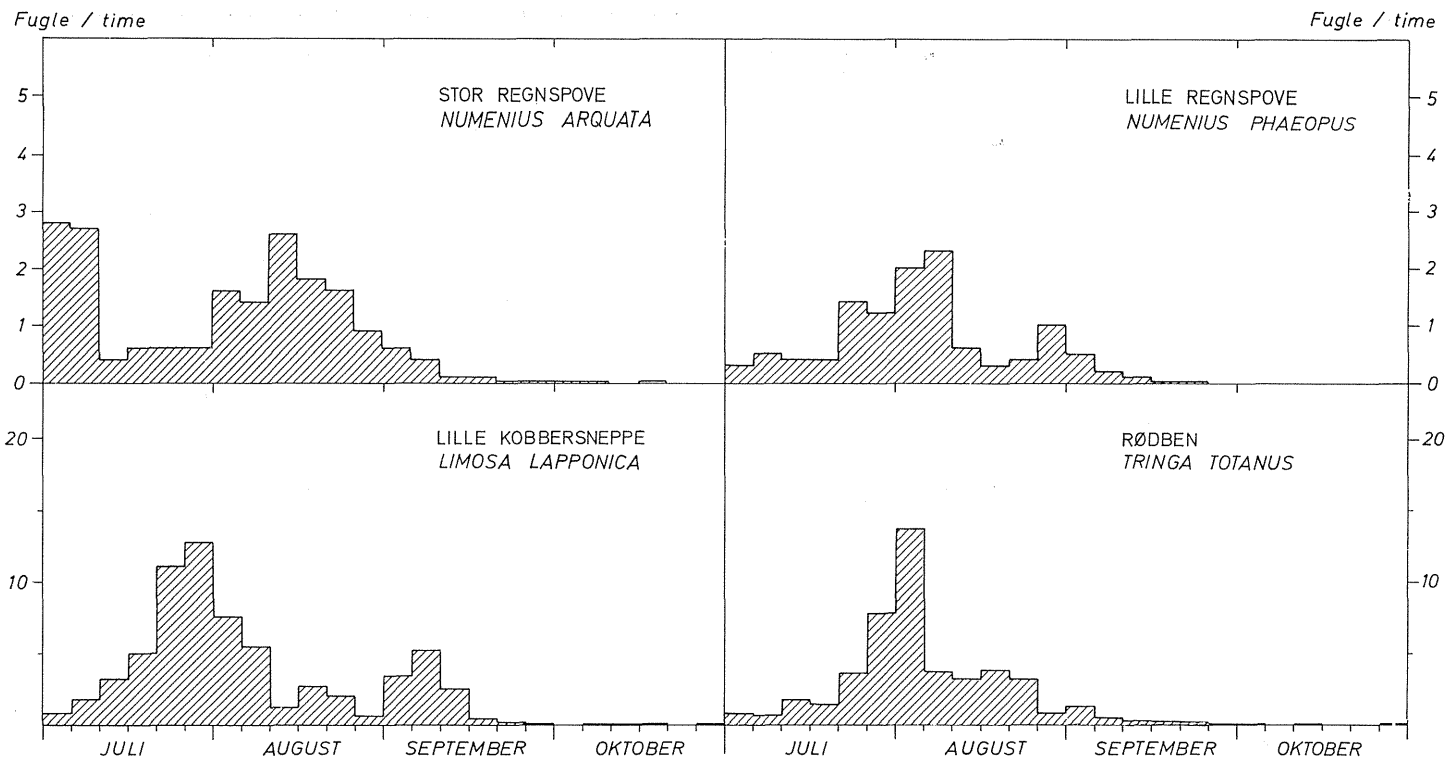

Fig. 2. Trækket af Stor Regnspeve, Lille Regnspeve, Lille Kobbersneppe og Rødben. Antal fugle pr. time i 5-dages perioder 1963-1971.

Fig. 2. Number of migrating birds per hour in 5 days periods 1963-1971. Curlew, Whimbrel, Bartailed Godwit, and Redshank.

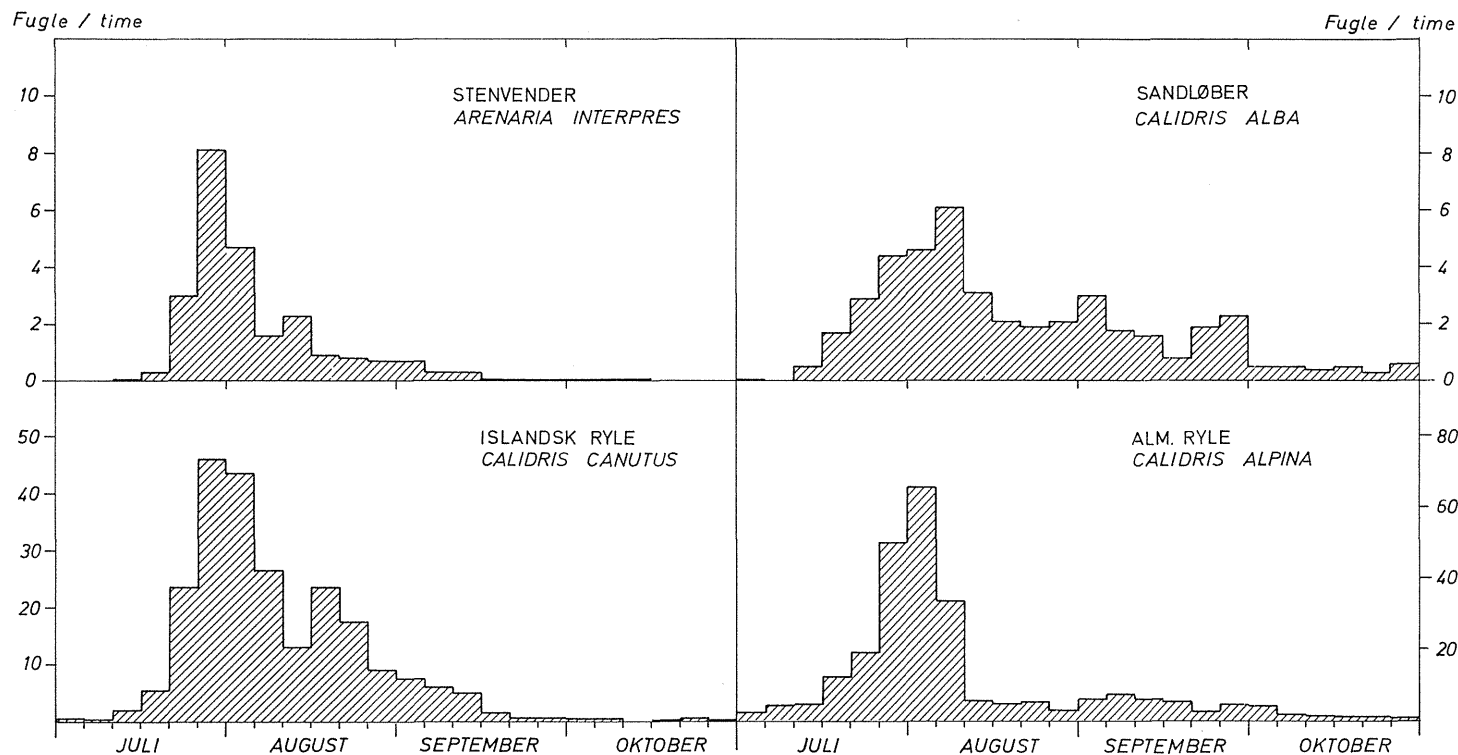

Fig. 3. Trækket af Stenvender, Sandløber, Islandsk Ryle og Alm. Ryle. Antal fugle pr. time i 5-dages perioder 1963-1971.

Fig. 3. Number of migrating birds per hour in 5 days periods 1963-1971. Turnstone, Sanderling, Knot, and Dunlin.

Tabel 2. Det totale antal observerede trækkende individer pr. år af alle arterne ved Blåvandshuk 1963-1971, ÷ 1967.

Table 2. Total number of observed migrating birds per year 1963-1971 (except 1967).

Årstal	Year	1963	1964	1965	1966	1968	1969	1970	1971
Antal perioder	No. of 5-day periods	17	14	21	21	24	24	24	24
Antal observationsdage	No. of observation days	80	62	83	104	115	117	123	118
Antal observationstimer	No. of observation hours	337	275	271	417	367	538	397	525
<i>Haematopus ostralegus</i>		15575	20185	16620	30409	12290	19181	20733	33838
<i>Vanellus vanellus</i>			18	8	4	41	192	4	7
<i>Charadrius hiaticula</i>		166	401	219	356	310	597	628	522
<i>Charadrius dubius</i>								4	
<i>Charadrius alexandrinus</i>			3	2	2	2	3	1	
<i>Pluvialis apricaria</i>		205	275	63	402	128	889	698	444
<i>Pluvialis squatarola</i>		212	1256	137	396	198	1851	420	526
<i>Eudromias morinellus</i>		1		1	1				
<i>Arenaria interpres</i>		156	159	310	686	179	664	521	1856
<i>Gallinago gallinago</i>		12	13	2	29	10	41	3	61
<i>Scolopax rusticola</i>							1	1	1
<i>Numenius arquata</i>		189	323	255	307	232	390	522	251
<i>Numenius phaeopus</i>		41	188	205	645	136	115	278	307
<i>Limosa limosa</i>		1	4						
<i>Limosa lapponica</i>		932	907	631	1643	468	1649	1735	2548
<i>Tringa hypoleucos</i>		11	16	16	22	24	16	44	31
<i>Tringa glareola</i>		1	6	5	1	3	11	4	4
<i>Tringa ochropus</i>			1	1	1	3	3	3	8
<i>Tringa totanus</i>		213	288	495	519	473	3584	863	1512
<i>Tringa erythropus</i>		10	26	25	19	9	6	20	32
<i>Tringa nebularia</i>		22	79	58	69	86	561	133	149
<i>Calidris canutus</i>		2118	2484	5133	8490	815	8313	6342	6860
<i>Calidris maritima</i>		14		2	2	3	6	4	11
<i>Calidris minuta</i>		12	17	12	17	6	19	40	24
<i>Calidris temminckii</i>		2	6	5	7	1	2	3	2
<i>Calidris minuta/temminckii</i>			2			3	1	2	47
<i>Calidris alpina</i>		2230	7064	3274	4186	2042	17238	6266	13023
<i>Calidris ferruginea</i>		38	59	34	47	9	5	58	203
<i>Calidris alba</i>		739	1119	527	950	231	891	1101	1374
<i>Philomachus pugnax</i>		12	56	37	32	28	55	26	72
<i>Recurvirostra avosetta</i>				4	1	4	16	14	4
<i>Phalaropus fulicarius</i>		12						2	5

SUMMARY IN ENGLISH

Autumn Migration of Waders (Charadrii) at Blåvandshuk, W. Jutland 1963–1971.

The visible migration of waders at Blåvandshuk was studied in the autumns of 1963-1971 (except 1967). This paper focuses on the number of birds per hour in 5 days periods through the autumn and the total number of migrating birds observed per year.

Blåvandshuk is the westernmost point of Jutland and waders are mostly migrate along the coast from north. At Blåvandshuk the migration then proceeds across the sea in a southern direction.

Manuskriptet modtaget 20. marts 1972.

Forfatterens adresse: H. M., Ericavej 32, 2820 Gentofte.